

Agata Rak

Zarys dziejów sportu w Bodzentynie w latach 1945-1998 ze szczególnym uwzględnieniem działalności Międzyszkolnego Klubu Sportowego "Jodła" Bodzentyn

---

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna 11, 39-51

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Agata RAK*

Zarys dziejów sportu w Bodzentynie w latach 1945–1998 ze szczególnym uwzględnieniem działalności Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Jodła” Bodzentyn

Streszczenie

Bodzentyn był ośrodkiem, który popularyzował sporty zimowe w województwie kieleckim. W 1962 r. przy Liceum Ogólnokształcącym w Bodzentynie powstał Międzyszkolny Klub Sportowy „Jodła”. Wiodącymi dyscyplinami sportowymi były: biathlon i narciarstwo biegowe, ale uprawiano także sporty obronne i strzelectwo sportowe. Wychowankowie Klubu odnosili znaczące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej.

Słowa kluczowe: Bodzentyn, woj. kieleckie, sport, sporty zimowe, biathlon, narciarstwo klasyczne, sporty obronne, strzelectwo sportowe.

I

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie dziejów sportu w Bodzentynie, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Międzyszkolnego Klubu Sportowego (dalej MKS) „Jodła” Bodzentyn.

Bodzentyn został założony w 1355 r. na gruntach wsi Tarczek. Nazwę otrzymał od swojego założyciela Bodzanty – biskupa krakowskiego. Wówczas miasto, obok Kielc i Ilży, stanowiło na Kielecczyźnie administracyjny ośrodek rozległych dóbr biskupów krakowskich, pełniło funkcję biskupiej rezydencji¹. Bodzentyn, po odzyskaniu praw miejskich w 1995 r., stał się jednym z 21 miast ówczesnego województwa kieleckiego; zamieszkiwało go 2354 mieszkańców².

---

* Mgr, studentka studiów doktoranckich w AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

¹ A. Wolczyk, *Bodzentyn jako miasto i osada*, Bodzentyn 2007, s. 13–14.

² Tamże, s. 164–165.

Za cezurę początkową pracy przyjęto 1945 r. – w tym roku utworzono Gimnazjum w Bodzentynie, z którym nierozdzielnie wiąże się historia MKS „Jodły” Bodzentyn. Cezurą końcową pracy jest 1998 r. Wówczas, w wyniku reformy administracyjnej, województwo kieleckie przestało istnieć.

W pracy sformułowano następujące problemy badawcze:

1. Jakie dyscypliny sportowe uprawiano w Bodzentynie?
2. Jakie czynniki determinowały rozwój i poziom sportowy MKS „Jodła” Bodzentyn?
3. Jakie były osiągnięcia sportowe klubu?

Dotychczas nie powstało wiele opracowań na ten temat. W 2001 r. w Akademii Wychowania Fizycznego (AWF) w Katowicach została obroniona praca magisterska autorstwa M. Oględzińskiego na temat *Historia Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Jodla” Bodzentyn*³, natomiast w 2002 r. we Wszechnicy Świętokrzyskiej (WŚ) w Kielcach obroniono pracę licencjacką dotyczącą rozwoju narciarstwa biegowego w tym Klubie⁴. W 1998 r. i 2009 r. wydano w Bodzentynie, pod redakcją S. Rachtana, dwie książki – z okazji 80. i 90. rocznicy istnienia szkoły średniej w tej miejscowości. W tych publikacjach ukazały się artykuły dotyczące MKS „Jodla” Bodzentyn⁵. Ukazywały się notatki w prasie ogólnopolskiej i lokalnej informujące o osiągnięciach i sukcesach Klubu⁶. Nie zachowała się kronika klubowa, natomiast część informacji pochodzi z relacji ustnych i archiwum prywatnego wieloletniego trenera i twórcy bodzentyńskiego sportu – Zygmunta Sitka.

Informacje o „Jodle” Bodzentyn znaleźć można także w kilku publikacjach popularnonaukowych, dotyczących sportu krajowego⁷ i sportu na Kielecczyźnie, m.in. *60 lat ze znakiem LZS na ziemi świętokrzyskiej*⁸, *Dzieje Łysicy Bodzentyn 1948–1998*⁹, *Świętokrzyska encyklopedia sportu*¹⁰ i *Świętokrzyski leksykon sportowy*¹¹.

³ M. Oględziński, *Historia Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Jodla Bodzentyn”*, (praca magisterska), AWF Katowice 2001, s. 26–52.

⁴ S. Sikora, *Rozwój narciarstwa biegowego w MKS Jodla Bodzentyn*, (praca licencjacka), WŚ Kielce 2002, s. 5–39.

⁵ *Kronika jubileuszowa 80-lecia szkoły: Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Szermentowskiego w Bodzentynie*, red. S. Rachtan, Bodzentyn 1998, s. 55–69; *Dziewięćdziesiąt lat szkoły średniej w Bodzentynie 1918–2008*, red. S. Rachtan, Bodzentyn 2008, s. 62–79.

⁶ *Narciarz z krainy Żeromskiego*, „Kurier Sportowy”, 19.04.1978, nr 89; *Jak w Bodzentynie*, „Słowo Ludu”, 09.09.1978, nr 206; *Jak się wyrasta na mistrza?*, „Słowo Ludu. Magazyn”, 29.02.1984, nr 51; *Szumi Jodla*, „Sztandar Młodych”, 20.04.1978; *Sprawni jak żołnierze ’80. Zespół z Bodzentyna*, „Żołnierz Polski”, 13.04.1980; *Strzały w dziesiątkę*, „Echo Dnia”, 31.01.2004.

⁷ F. Mojak, *Na nartach z karabinem*, Krosno 2010, s. 10–230.

⁸ *60 lat ze znakiem LZS na ziemi świętokrzyskiej*, Kielce 2006, s. 15–166.

⁹ W. Bryła, *Dzieje Łysicy Bodzentyn 1948–1998*, Bodzentyn 1998, s. 8–94.

¹⁰ M. Michniak, A. Pawłowski, *Świętokrzyska encyklopedia sportu*, Kielce 2004, s. 5–345.

¹¹ M. Michniak, A. Pawłowski, *Świętokrzyski leksykon sportowy*, Kielce 2002, s. 5–270.

II

Powstanie i działalność klubu „Jodła” Bodzentyn są ściśle związane z gimnazjum bodzentyńskim, utworzonym w 1945 r. Pierwszymi osobami, które propagowały sport, byli nauczyciele wychowania fizycznego – Władysława Węglińska i Eugeniusz Lichacz, którzy zgodnie z wytycznymi ówczesnych władz szkolnych zorganizowali sekcję piłki nożnej, piłki siatkowej oraz sekcję narciarską. Sekcje te wówczas nie zostały zgłoszone do związków sportowych. Baza sportowa, jaką dysponowała szkoła w tamtym okresie, to sala gimnastyczna zlokalizowana na zamku, gdzie mieściło się także boisko trawiaste do piłki siatkowej i koszykówki oraz niepełnowymiarowe boisko do piłki nożnej. Dyrekcja szkoły, w trosce o polepszenie bazy, rozpoczęła wkrótce urządzenie boiska sportowego przy ul. Wolności. W 1950 r. oddano do użytku w dobudowanym skrzydle budynku szkolnego salę gimnastyczną, co pozwalało na uprawianie sportu na większą skalę. W tym samym czasie wybudowano betonową tamę na rzece Psarce, a spiętrzona woda utworzyła rozległy staw. Postanowiono to wykorzystać i wybudowano trampolinę, zakupiono trzy kajaki i inny sprzęt do sportów wodnych. W 1959 r. gimnazjum przekształcono w liceum ogólnokształcące. Dokonano przeprowadzenia szkoły do nowo wybudowanego budynku przy ul. Suchedniowskiej, gdzie była sala gimnastyczna, urządzono też place do małych i dużych gier¹². W połowie lat 50. XX w. istniała także w Bodzentynie mała skocznia narciarska¹³.

Po odejściu do Kielc Eugeniusza Lichacza w 1951 r., sportem zajął się późniejszy dyrektor szkoły Karol Macura, zaś w latach 1952–1954 Władysław Krześniak, późniejszy prodziekan ds. sportu Wyższej Szkoły Pedagogicznej (WSP) w Kielcach. Od 1955 do 1961 r., osobą, która zajmowała się sportem w Bodzentynie, był nauczyciel wychowania fizycznego Michał Braksator oraz prowadząca wychowanie fizyczne dziewcząt – Władysława Węglińska. Po przeniesieniu Michała Braksatora do Chęcin, stanowisko nauczyciela wychowania fizycznego i przysposobienia obronnego objął Zygmunt Sitek – późniejszy trener MKS-u, z którym związane są największe osiągnięcia sportowe szkoły i klubu. Wychowaniem fizycznym dziewcząt od 1963 r. zajmowały się kolejno – Irena Ławrowska, Barbara Walocha i Mirosława Basa-Graba¹⁴.

Od 1962 r. funkcjonował w szkole SKS z sekcją narciarską, strzelecką i sportów obronnych. Zaczęto uprawiać sport na szeroką skalę, szczególnie takie dyscypliny, jak: narciarstwo klasyczne, strzelectwo sportowe, biathlon oraz sporty obronne. Nie zrezygnowano jednak z dyscyplin uprawianych w szkole już w latach 50. XX w., takich jak: piłka ręczna, nożna, siatkówka, koszykówka,

¹² Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, [w:] *Dziewięćdziesiąt lat szkoły średniej w Bodzentynie*, s. 62.

¹³ *60 lat ze znakiem LZS...*, s. 69.

¹⁴ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, s. 62.

gimnastyka przyrządowa, które zaczęto trenować na sali gimnastycznej. W 1963 r. ogrodzono boisko sportowe i wykonano podstawowe urządzenia do lekkoatletyki. W roku szkolnym 1963/1964 wybudowano krytą strzelnicę małokalibrową¹⁵. Sekcja narciarska, pomimo braku sprzętu oraz kadry szkoleniowej i sędziowskiej, prowadziła prężną działalność – głównie dzięki operatywności i zaangażowaniu Zygmunta Sitka. Ten wielki entuzjasta i fanatyk sportu prowadził zajęcia z narciarzami społecznie¹⁶.

W 1964 r. powołano Międzyszkolny Klub Sportowy „Jodła”. W skład zarządu weszli: dyrektor LO – Zygmunt Małecki (prezes), nauczyciel LO – Zygmunt Sitek (trener i sekretarz), nauczyciel LO – Barbara Walocha i Stefan Czeakała – sekretarz Zarządu Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego (SZS) w Kielcach. Prezesami MKS byli zawsze – zgodnie ze statutem – kolejni dyrektorzy LO. W pionie SZS, jako MKS – „Jodła” Bodzentyn, klub pozostawał do 2004 r.¹⁷

Na zebraniu organizacyjnym postanowiono zorganizować konkurs na nazwę MKS. Konkurs wzbudzał duże zainteresowanie nie tylko wśród młodzieży, ale także wśród nauczycieli. Propozycji było bardzo wiele, najczęściej powtarzały się następujące nazwy: „Łysogóry”, „Gołoborze”, „Łysica”, „Psarka”, „Bodzentynianka”, „Bodzanta”, „Jodła”, „Zamek”, „Błyskawica”, „Partyzant”. Jury konkursu stanęło przed trudnym zadaniem. Po długich i burzliwych obradach postanowiono, że MKS przyjmie nazwę „Jodła”¹⁸.

Środki na prowadzenie działalności „Jodła” otrzymywała w całości z SZS w Kielcach. Klub nie prowadził żadnej ewidencji księgowo-finansowej. Amunicję na szkolenia i zawody w większości otrzymywano od Świętokrzyskiego Zarządu Ligi Obrony Kraju (LOK) w Kielcach, w zamian za reprezentowanie tej organizacji od 1975 r. w centralnych zawodach w sportach obronnych¹⁹.

Po raz pierwszy „Jodła” Bodzentyn zaprezentowała się w zawodach na szczeblu centralnym w 1964 r. Na I Igrzyskach Młodzieży Szkolnej w Krynicy drużyna chłopców zdobyła I miejsce w Harcerskich Biegach Walterowskich – konkurencja była trudna, polegała na tym, że trzeba było biec na nartach, strzelać, rzucać granatem, pokonywać teren skażony i wyznaczyć azymut. Ten sukces – czyli złoty medal – chłopcy z „Jodły” powtórzyli jeszcze dwukrotnie – w kolejnych – II Zimowych Igrzyskach Młodzieży Szkolnej w Zakopanem w 1966 r. oraz III Zimowych Igrzyskach Młodzieży Szkolnej w Bielsku-Białej w 1968 r. Na zawodach w Bielsku także drużyna dziewcząt odniosła sukces,

¹⁵ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–1998)*, [w:] *Kronika jubileuszowa 80-lecia szkoły*, red. S. Rachtan, Bodzentyn 1998, s. 56.

¹⁶ W. Bryła, *Dzieje Łysicy Bodzentyn 1948–1998*, Bodzentyn 1998, s. 128–129.

¹⁷ Relacja ustna Z. Sitka z 26.01.2012 r.

¹⁸ M. Ogłądziński, *Historia Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Jodła Bodzentyn”*, s. 29.

¹⁹ Relacja ustna Z. Sitka z 26.01.2012 r.

zdobywając brązowy medal. Na tych igrzyskach, oprócz biegów walterowskich, młodzież startowała również w narciarstwie biegowym²⁰.

IV Igrzyska Zimowe Młodzieży Szkolnej odbyły się w 1970 r. w Szklarskiej Porębie. Zamiast odbywających się do tej pory biegów walterowskich rozegrano po raz pierwszy w historii dwubój zimowy zwany biathlonem²¹. Czterodniową rywalizację na lodowiskach i narciarskich trasach zakończyły biathlonowe biegi sztafetowe. W dyscyplinie tej, wśród dziewcząt zwyciężyły uczennice Liceum Ogólnokształcącego z Bodzentyna²². Drużyna chłopców, w składzie: Andrzej Firkowski, Bogusław Dąbrowski i Marian Jarosiński, wywalczyła medal srebrny²³.

O sukcesach sportowych bodzentyńskiego liceum donosiły gazety ogólnokrajowe: „Prawdziwa rewelacja to Liceum Ogólnokształcące z Bodzentyna. Jedna szkoła i tyle medali! W biegu walterowskim udało się drużynie chłopców tej szkoły sztuka, jakiej nie potrafiła dokonać żadna inna szkoła w kraju. Zdobycie złotych medali na trzech kolejnych igrzyskach to rzadki i piękny wyczyn. Do tego dochodzi jeszcze i brązowy medal dziewcząt w tej samej konkurencji. I to bardzo trudnej. Trzeba bowiem nie tylko biec na nartach, lecz jeszcze w tym czasie strzelać, rzucać granatem, pokonywać teren skażony i wyznaczyć azymut. Tu nie wystarczy już trener biegów narciarskich. Potrzebny jest wszechstronny pedagog. Jest nim widocznie nauczyciel tejże szkoły, a zarazem jej absolwent Zygmunt Sitek. Jest nim, skoro na przestrzeni sześciu lat potrafił przygotować trzy jednakowo dobre, bo najlepsze w kraju zespoły”²⁴.

W 1975 r. na zawodach w Zakopanem drużyna w składzie: Zdzisław Toporkiewicz, Jerzy Szyda, Cezary Wójcicki i Stanisław Skrzyniarz – zdobyła wicemistrzostwo Polski. Na wiosnę tego samego roku odbył się biathlon w Kielcach zorganizowany przez Wojewódzką Radę FSZMP w konkurencjach seniorów i juniorów. Wszystkie pierwsze miejsca zdobyli zawodnicy z Bodzentyna. W sierpniu tego samego roku, sześciu sportowców bodzentyńskiego liceum, pod kierownictwem Zygmunta Sitka, po raz pierwszy wzięło udział w zawodach strzeleckich poza granicą Polski. Zawody te odbyły się w Bułgarii. Drużyna dziewcząt, w składzie: Wanda Arczewska, Bożena Twardowska, Zofia Telka, zdobyła III miejsce, a drużyna chłopców, w składzie: Adam Skrzyniarz, Ryszard Kucharczyk, Andrzej Latała, zajęła IV miejsce²⁵.

W Mistrzostwach Polski w Biathlonie w Zakopanem, w marcu 1976 r., wielki sukces odniósł Adam Skrzyniarz, który w biegu na 15 km juniorów zajął

²⁰ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–1998)*, s. 56–57.

²¹ Tamże, s. 63–64.

²² Archiwum prywatne Z. Sitka – kserokopia w posiadaniu autora.

²³ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, [w:] *Dziewięćdziesiąt lat szkoły średniej w Bodzentynie*, s. 63–64.

²⁴ M. Ogłędziński, *Historia Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Jodła Bodzentyn”*.

²⁵ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–1998)*, s. 60.

II miejsce. Na tych samych zawodach Jerzy Szyda zdobył dwa brązowe medale w biegu na 10 i 15 km²⁶.

Twórca tych sukcesów, instruktor narciarstwa Zygmunt Sitek został sklasyfikowany na czwartym miejscu w gronie najlepszych trenerów Kielecczyny w 1976 r. Wówczas klub rozdał młodzieży w Bodzentynie i Leśnej 130 par nart. Ofiarność „trenerskiej niespodzianki roku”, jak mówiono o Zygmuncie Sitku, sprawiła, że MKS „Jodła” Bodzentyn była wtedy drugim w województwie, po LKS „Skała” Tumlin, klubem narciarskim²⁷.

W 1977 r. do sukcesów należy zaliczyć zdobycie przez Jerzego Szydę I miejsca w biegu na 20 km i III miejsca w biegu na 10 km na Mistrzostwach Polski w Biathlonie w Zakopanem. W marcu na zawodach w dwuboju zimowym w Szklarskiej Porębie drużyna, w składzie: Adam Skrzyniarz, Stanisław Skrzyniarz i Jerzy Szyda, zdobyła brązowy medal. Zawodnik MKS „Jodła” Bodzentyn Jerzy Szyda został także powołany do biatlonowej kadry olimpijskiej, która w dniach od 26 marca do 5 kwietnia startowała w zawodach Święta Północy w Murzańsku²⁸. We wrześniu 1977 r. miasto Kielce było organizatorem Ogólnopolskiej Spartakiady w Sportach Obronnych, gdzie zawodnicy „Jodły” w ogólnej punktacji zdobyli I miejsce. Redakcja „Słowa Ludu” pisała wówczas: „Otrzymaliśmy wreszcie wyniki współzawodnictwa szkół średnich województwa kieleckiego. Rywalizację wygrali bezapelacyjnie wychowankowie Zygmunta Sitka i nauczycielki wychowania fizycznego Mirosławy Basy z Bodzentyna. Uczennice z LO Bodzentyn zdobyły 235 punktów i wyprzedziły LO im. Hanki Sawickiej z Kielc – 133 pkt. Również wśród chłopców prym wiedli uczniowie z Bodzentyna, zdobywając 204 pkt”²⁹.

W 1978 r. Jerzy Szyda zdobył I miejsce w biegu na 20 km i III miejsce w sprincie w Zakopanem³⁰. W Pucharze Roztocza – zawodach narciarskich ligi okręgów nizinnych, generalny sukces odniosła reprezentacja Wojewódzkiej Federacji Sportu (WFS) Kielce, w której barwach wystąpili przedstawiciele „Budowlanych” Kielce, „Skały” Tumlin i „Jodły” Bodzentyn. W punktacji klubowej „Jodła” Bodzentyn zajęła III miejsce³¹.

W roku 1979 na IX Zimowych Igrzyskach Młodzieży Szkolnej, które odbyły się w kilku miejscowościach woj. krośnieńskiego, startowało ponad 1500 uczniów i uczniów z 35 województw. Złoty medal dla reprezentacji Kielc wywalczyły w sztafecie 3 × 5 km dziewczęta z Bodzentyna: Jolanta Sikora, Renata Sitek i Anna Sitek³². Drużyna chłopców, w składzie: Marek Krak, Krzysztof Ledwój-

²⁶ Tamże, s. 61.

²⁷ „Słowo Ludu” 1977, nr 15, s. 8.

²⁸ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, s. 65–66.

²⁹ „Słowo Ludu” 1977, nr 224, s. 6.

³⁰ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, s. 66.

³¹ „Słowo Ludu” 1978, nr 8, s. 8.

³² „Słowo Ludu” 1979, nr 26, s. 8.

cik, Zbigniew Kuropatwa, Marek Tusień i Władysław Wzorek, zdobyła miejsce IV. W noc poprzedzającą wyjazd na te zawody spadł potężny śnieg, co spowodowało paraliż komunikacyjny. Młodzież w pełni zdeterminowana, chcąc wystartować w ogólnopolskich igrzyskach, wspólnie z trenerem ruszyła piechotą w stronę miejscowości Górno, gdzie czekał już autokar jadący do Ustrzyk Dolnych³³. W 1979 r. w Jakuszycach koło Jeleniej Góry odbyły się zawody narciarskie o Memoriał Włodzimierza Paszkiewicza oraz ogólnopolskie zawody o Puchar Zarządu Głównego SZS. Na jakuszyckich trasach wystąpiła 16-osobowa ekipa Liceum Ogólnokształcącego z Bodzentyna, reprezentująca sportowe barwy „Jodły”. Drużyna ta zajęła w ogólnej punktacji zespołowej IV miejsce³⁴.

Na kolejnych Igrzyskach Młodzieży Szkolnej w biathlonie, rozgrywanych w miejscowości Gołdap w 1980 r., zawodnicy MKS „Jodła” zajęli IV miejsce zarówno w kategorii dziewcząt, jak i chłopców. Szkołę wówczas reprezentowali: Bożena Barwicka, Jolanta Sikora, Renata Sitek, Anna Sitek, Bożena Komisarczyk, Jarosław Łapka, Krzysztof Ledwójcik, Zbigniew Kuropatwa i Władysław Wzorek³⁵. W tym samym roku, w Tumlinie odbyły się mistrzostwa Kielecczyzny we wszystkich kategoriach wiekowych. Startowało w nich 198 zawodników z czterech sekcji narciarskich – „Skały” Tumlin, „Jodły” Bodzentyn, LZS Bałtów i LZS Słowik. W kategorii dziewcząt większość medali zdobyły narciarki „Jodły”³⁶. W lipcu 1980 r. w I Ogólnopolskiej Spartakiadzie Sportów Obronnych największy sukces odniosła Renata Sitek, wygrywając trójbój w kategorii senierek. Na tych samych zawodach Krzysztof Ledwójcik zajął III miejsce w trójboju juniorów³⁷.

W roku 1981 w zawodach o Puchar Szkolnego Związku Sportowego w biathlonie w Jakuszycach, Renata Sitek zdobyła I miejsce, a jej siostra Anna miejsce II w biegu na 5 km³⁸. Pomimo pewnych trudności organizacyjnych, na zawodach w Krośnie w 1982 r. dziewczęta, w składzie: Janina Bartkiewicz, Urszula Nowak, Elżbieta Matysek i Bożena Komisarczyk, zajęły I miejsce, zaś chłopcy – w składzie: Roman Wójcicki, Jarosław Łapka, Zbigniew Kuropatwa i Dariusz Szpakowski – miejsce II³⁹.

W 1983 r. na Mistrzostwach Polski w biathlonie letnim w Ustrzykach Dolnych sztafeta chłopców 3 × 4,5 km zajęła II miejsce. Było to zasługą Jarosława Combra, Jacka Nowaka, Jana Marca i Jarosława Szczurka. Podczas Mistrzostw Polski w biathlonie rozgrywanych w Dusznikach Zdroju, Jarosław Comber był I w biegu na 4,5 km i III w biegu na 6 km⁴⁰.

³³ Archiwum prywatne Zygmunta Sitka – kserokopia w posiadaniu autora.

³⁴ „Słowo Ludu” 1979, nr 75, s. 8.

³⁵ Archiwum prywatne Zygmunta Sitka – kserokopia w posiadaniu autora.

³⁶ „Słowo Ludu” 1980, nr 10, s. 8.

³⁷ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, s. 66.

³⁸ Tamże, s. 66–67.

³⁹ Tamże, s. 67.

⁴⁰ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–1998)*, s. 64.

Zygmunt Sitek swoją pasję do sportu przekazywał kolejnym pokoleniom uczniowskim. Coraz głośniejsze było w województwie i w kraju o małej szkole wychowującej sportowców. Wiodącą dyscypliną sportową bodzentyńskiej „Jodły” był w dalszym ciągu biathlon i narciarstwo biegowe⁴¹. Dziennik „Słowo Ludu” w dniu 21 lutego 1984 r. zamieścił artykuł – rozmowę z wiceprezesem WFS w Kielcach na temat przygotowań do XI Ogólnopolskiej Spartakiady Młodzieży. Maciej Piwowoński wówczas powiedział, że „z trójki zawodników «Jodły» Bodzentyń, największe szanse na uzyskanie dobrego rezultatu ma Jarosław Comber. Pozostali – Jacek Nowak i Jan Marzec także mogą pokusić się o dobre wyniki”⁴². Przewidywania sprawdziły się – w roku 1984 we wszystkich eliminacjach do Ogólnopolskiej Spartakiady i Mistrzostw Polski rozgrywanych w Zakopanem, Ustrzykach Dolnych, Krośnie i Szklarskiej Porębie zawodnicy MKS „Jodła”: Jarosław Comber, Jacek Nowak, Jan Marzec, a także Jarosław Szczurek, zajmowali czołowe miejsca⁴³. W XI Ogólnopolskiej Spartakiadzie Młodzieży, Jarosław Comber zdobył złoty medal w biegu na 15 km juniorów młodszych, Jan Marzec był czwarty⁴⁴. Po udanych startach w tych zawodach zostali oni powołani do kadry Polski w biathlonie. Jeszcze w tym samym sezonie Jarosław Comber startował z powodzeniem na zawodach biathlonowych w Bułgarii, Norwegii i Rosji⁴⁵.

Lata 1985–1986 były również udane dla zawodników z bodzentyńskiego klubu. W rozgrywanym w Tumlinie Pucharze Gór Świętokrzyskich, „Jodła” uplasowała się drużynowo na 2 pozycji wśród 7 startujących zespołów⁴⁶. Jarosław Comber wygrał zawody biathlonowe o Puchar Szkolnego Związku Sportowego w Krośnie, na dystansie 10 km i 5 km, zaś Anna Sitek w biegu na 5 km zajęła miejsce III. Również sztafeta chłopców, w składzie: Jarosław Comber, Stanisław Comber, Tomasz Rzakowski i Jarosław Szczurek, zajęła III miejsce⁴⁷. „Jodła” miała także swoich reprezentantów na XII OSM w Zakopanem, która trwała od 24 lutego do 1 marca 1986 r.⁴⁸ Oprócz wymienionych zawodników znaczące sukcesy sportowe odnieśli również: Wojciech Szyda, Jacek Mazurkiewicz, Tomasz Majewski i Edward Sito⁴⁹.

Od 1986 r. w regionie kieleckim zaczęły następować dość łagodne zimy, co nie wpłynęło korzystnie na przygotowania do startów w zawodach narciarskich. Dodatkowo pojawił się kolejny problem – brak funduszy na zakup odpowied-

⁴¹ „Echo Dnia” 1983, nr 26, s. 8.

⁴² „Słowo Ludu” 1984, nr 36, s. 8.

⁴³ „Słowo Ludu” 1984, nr 62, s. 8.

⁴⁴ „Echo Dnia” 1984, „Słowo Ludu”, 28.02.1984, „Sztandar Młodych”, 13.03.1984.

⁴⁵ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentyń (1945–1998)*, s. 65.

⁴⁶ Archiwum prywatne Zygmunta Sitka – kserokopia w posiadaniu autora.

⁴⁷ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentyń (1945–1998)*, s. 65–66.

⁴⁸ Archiwum prywatne Zygmunta Sitka – kserokopia w posiadaniu autora.

⁴⁹ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentyń (1945–1998)*, s. 65–66.

niego sprzętu, czy też na organizację obozów treningowych. Pomimo tych trudnień, sportowcy z MKS „Jodła” w latach 1986–1992 startowali na wszystkich Mistrzostwach Polski, zajmując miejsca w drugiej dziesiątce. Do wyróżniających się zawodników w tym okresie należeli: Ireneusz Majtyka, Grzegorz Dyk, Mirosław Szydłowski, Andrzej Latała, Mariusz Kupisz, Paweł Graba i Lech Skrzyaniarz. W 1992 r. na Mistrzostwach Polski w Biathlonie w Zakopanem sztafeta – w składzie: Lech Skrzyaniarz, Michał Mazurkiewicz i Paweł Graba – zajęła V miejsce, a Ireneusz Majtyka zdobył VI miejsce w biegu na 10 km⁵⁰.

W 1993 r. zawodnicy MKS „Jodła” wzięli udział w Ogólnopolskich Zawodach Strzeleckich w Lublinie, gdzie drużyna chłopców, w składzie: Michał Mazurkiewicz, Tomasz Mazurkiewicz, Paweł Bis i Mirosław Kazubiński, zajęła II miejsce⁵¹. Pomimo trudności finansowych, w 1994 r. zawodnikom „Jodły” udało się wystartować w Mistrzostwach Polski w biathlonie w Dusznikach Zdroju. Drużyna w składzie: Marek Oględziński, Paweł Bis i Tomasz Mazurkiewicz zajęła miejsce VII. Po kilkuletniej przerwie, w 1994 r. ponownie został także wprowadzony do kalendarza imprez sportowych biathlon letni. W tym właśnie roku, na Międzynarodowych Mistrzostwach Polski w biathlonie letnim w Zakopanem, zawodnicy „Jodły”: Marek Oględziński, Paweł Bis, Michał Mazurkiewicz i Tomasz Mazurkiewicz, uplasowali się w pierwszej dziesiątce, nawiązując do najlepszych tradycji klubu⁵².

Na Mistrzostwach Polski w biathlonie zimowym, które odbyły się w Dusznikach Zdroju w 1995 r., sztafeta biathlonowa, w składzie: Marek Oględziński, Michał Kaczmarzyk i Michał Bryła, zajęła VII miejsce. W tym samym roku na Mistrzostwach Polski w biathlonie letnim, również w Dusznikach, Marek Oględziński zdobył brązowy medal w biegu na 6 km, a Michał Bryła zajął miejsce VI⁵³.

W 1996 r. na Mistrzostwach Polski w biathlonie zimowym w Zakopanem drużyna, w składzie: Michał Bryła, Mirosław Kazubiński i Marek Oględziński, zajęła VI miejsce, a drużyna w składzie: Marcin Lesisz, Michał Kaczmarzyk i Szymon Sikora – miejsce IX. Natomiast na Mistrzostwach Polski w biathlonie letnim w Dusznikach w 1996 r. Anna Rzadkowska zdobyła brązowy medal w biegu na 3 km, a na dystansie 2 km zajęła miejsce V. Katarzyna Mazurek na tych samych zawodach uplasowała się na pozycji V, a Marcin Lesisz w biegu na 8 km – zajął miejsce VII. W roku 1996 dwie zawodniczki MKS „Jodła” Bodzentyn – Anna Rzadkowska i Katarzyna Mazurek zostały powołane do kadry Polski w biathlonie letnim. Na Mistrzostwach Europy, które odbyły się w sierpniu 1996 r. na Łotwie, Anna Rzadkowska zajęła VII miejsce, a Katarzyna Mazurek miejsce IX. Należy tutaj podkreślić, że zawodniczki te startowały również w Pucharze Europy w Czechach, na Litwie i w Dusznikach. W Pucharze Europy w Duszni-

⁵⁰ Tamże, s. 66.

⁵¹ Tamże, s. 67.

⁵² Tamże.

⁵³ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, s. 69–70.

kach startowali również dwaj zawodnicy „Jodły” – Marek Oględziński i Michał Kaczmarzyk. W ogólnopolskiej klasyfikacji Polskiego Związku Biatlonowego Klub MKS „Jodła” Bodzentyn za 1996 r. został sklasyfikowany na II miejscu w kraju, za klubem WKS Legia Zakopane, na 29 działających klubów biatlonowych w kraju⁵⁴.

Do ważniejszych osiągnięć zawodników MKS „Jodła” Bodzentyn w roku 1997 zaliczyć należy VI miejsce na Mistrzostwach Polski w biathlonie w Zakopanem, które wywalczyła drużyna w składzie: Marek Oględziński, Michał Kaczmarzyk i Mirosław Kazubiński. Marek Oględziński zajął także XIV miejsce na Mistrzostwach Polski w Biegach Narciarskich w Wiśle w biegu na 20 km. W I eliminacjach do Pucharu Europy w biathlonie letnim w Dusznikach w obsadzie międzynarodowej, Katarzyna Mazurek zajęła miejsce II w biegu na 1,5 km, Marek Oględziński był III w biegu na 6 km, a Marcin Lesisz – VI w biegu na 4 km. Na Otwartych Mistrzostwach Polski LOK w Poznaniu Katarzyna Mazurek zdobyła złoty medal w biegu na 1,5 km, a Marcin Lesisz był II w biegu na 6 km. Na Mistrzostwach Europy w Petersburgu Katarzyna Mazurek w biegu na 2 km była XIII, natomiast sztafeta z jej udziałem zdobyła brązowy medal. Za rok 1997 w biathlonie letnim klub „Jodła” Bodzentyn sklasyfikowany został na III miejscu w kraju⁵⁵. W 1998 r. na Mistrzostwach Polski LOK w biathlonie letnim w Kielcach, Przemysław Kupis zajął I miejsce, Ewa Kisiel – miejsce II, a miejsce III zajął Dariusz Dębicki⁵⁶.

Uczniowie zrzeszeni w klubie „Jodła” od 1978 r. brali systematycznie udział w zawodach sprawnościowo-obronnych „Sprawni jak żołnierze” i w zawodach strzeleckich „O Srebrne Muszkiety”. Kilkakrotnie, wygrywając poszczególne etapy eliminacji tych zawodów, reprezentowali województwo kieleckie na arenie centralnej. Do reprezentantów województwa w tych zawodach należeli: Renata Sitek, Anna Sitek, Jolanta Sikora, Bożena Barwicka, Ewa Maj, Barbara Nadziałek, Martyna Papaj, Paulina Rubinkiewicz, Sabina Zwada, Magdalena Milanowska, Paulina Milanowska, Aneta Kołomańska, Renata Górecka, Przemysław Kupis, Dariusz Dębicki, Przemysław Szmalec, Tomasz Waciński, Paweł Sikora, Paweł Laskowski, Piotr Sikora, Łukasz Laskowski, Mariusz Kupis, Krzysztof Pankowski, Piotr Pocheć, Wiktor Dziuba i Marek Dziuba. Od roku 1982 do roku 1988 w kadrze Polski w biathlonie oraz w letnich sportach obronnych startowali następujący zawodnicy MKS „Jodła”: Renata Sitek, Anna Sitek, Janina Bartkiewicz, Nina Zięcik, Cezary Biskup, Krzysztof Ledwójcik, Zbigniew Kuropatwa, Jarosław Comber, Jacek Nowak, Jarosław Łapka. Odnosili oni duże sukcesy, reprezentując Polskę na zawodach w Bułgarii, Niemczech, Rosji, w dawnej Czechosłowacji i na Węgrzech.

⁵⁴ Tamże, s. 70–71.

⁵⁵ Archiwum prywatne Zygmunta Sitka – kserokopia w posiadaniu autora.

⁵⁶ Z. Sitek, *Sport szkolny w Bodzentynie (1945–2008)*, s. 71.

III

Konkludując, należy stwierdzić, że najpopularniejszymi dyscyplinami, jakie uprawiano w MKS „Jodła” Bodzentyn, były: narciarstwo klasyczne, strzelectwo sportowe, biathlon oraz sporty obronne. Wybór tych dyscyplin związany był z osobą Zygmunta Sitka – wieloletniego nauczyciela wychowania fizycznego i przysposobienia obronnego, pasjonata sportu i byłego zawodnika. Położenie geograficzne i warunki naturalne Bodzentyna także sprzyjały uprawianiu i rozwojowi tych dyscyplin.

Klub „Jodła” Bodzentyn był finansowany przez SZS w Kielcach. Niewystarczająca ilość funduszy przeznaczona na zakup nowoczesnego sprzętu, czy też na organizację obozów treningowych, była powodem spadku poziomu sportowego zawodników pod koniec lat 80. XX w. Ponadto od 1986 r. na Kielecczyźnie zaczęły następować łagodne zimy, co zaburzało proces treningowy i utrudniało optymalne przygotowanie się zawodników do startu w zawodach narciarskich i biathlonowych.

Sportowcy „Jodły” – tylko w Mistrzostwach Polski i Spartakiadach zdobyli 18 medali (w tym 2 złote). Uczestnicząc w zawodach międzynarodowych, zdobyli 9 medali. Należy wspomnieć także o 115 medalach, które zawodnicy „Jodły” wywalczyli w sportach obronnych organizacji paramilitarnych na zawodach szczebla centralnego. W latach 1974–1986 dwóch zawodników – Jerzy Szyda i Jarosław Comber – było członkami kadry olimpijskiej.

Klub Sportowy „Jodła” Bodzentyn przetrwał wszystkie organizacyjne wstrząsy szkolnego sportu – głównie dzięki poświęceniu, aktywności i pasji sportowej Zygmunta Sitka. Swoją postawą potrafił wzniecić zapal młodzieży do sportu. Umiał też pozyskać przychylność nauczycieli i zwierzchników dla swoich poczynań. Wiedział, jak ważną rolę może odgrywać sport w wychowaniu młodzieży.

Osiągnięcia Klubu były stosunkowo duże jak na możliwości tak małego środowiska – Bodzentyn był znany z dobrych wyników sportowych na niemal wszystkich strzelnicach, trasach biegowych i trasach biathlonowych w kraju. Członkowie MKS „Jodła” wygrywali z najlepszymi i godnie reprezentowali szkołę, klub, województwo kieleckie oraz Polskę.

Bibliografia

A. Źródła

I. Źródła archiwalne

Archiwum prywatne Zygmunta Sitka.

II. Prasa

„Echo Dnia”, 1983–2004.

„Kurier Sportowy”, 1978.

„Słowo Ludu”, 1977–1986.

„Sztandar Młodych”, 1984.

„Żołnierz Polski”, 1980.

III. Relacje ustne

Zygmunt Sitek (26.01.2012 r.)

B. Literatura

I. Publikacje

Bryła W., *Dzieje Łysicy Bodzentyn 1948–1998*, Bodzentyn 1998.

60 lat ze znakiem LZS na ziemi świętokrzyskiej, Kielce 2006.

Michniak M., Pawłowski A., *Świętokrzyska encyklopedia sportu*, Kielce 2004.

Michniak M., Pawłowski A., *Świętokrzyski leksykon sportowy*, Kielce 2002.

Mojak F., *Na nartach z karabinem*, Krosno 2010.

Rachtan S. (red.), *Kronika jubileuszowa 80-lecia szkoły: Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Szermentowskiego w Bodzentynie*, LO im. J. Szermentowskiego, Bodzentyn 1998.

Rachtan S. (red.), *Dziewięćdziesiąt lat szkoły średniej w Bodzentynie 1918–2008*, Bodzentyn 2008.

Wołczyk A., *Bodzentyn jako miasto i osada*, Bodzentyn 2007.

II. Prace niepublikowane

Ogłędziński M., *Historia Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Jodła Bodzentyn”*, (praca magisterska), AWF Katowice 2001.

Sikora S., *Rozwój narciarstwa biegowego w MKS Jodła Bodzentyn*, (praca licencjacka), WŚ Kielce 2002.

Abstract

Outline History of the Sport in Bodzentyn during the Years 1945-1998 with Taking into Particular Consideration Activity of Interschool Athletic Club “Jodła” Bodzentyn

Bodzentyn was a centre which popularized winter sports in the Kielce province. The Interschool Athletic Club „Jodła” was set up at Liceum of general education in Bodzentyn in 1962. Youth ranks from the club achieved significant successes on the international and national arenas. A leading sport discipline of Liceum in Bodzentyn were biathlon and cross-country skiing, and also combat and shooting sports.

Key words: Bodzentyn, Kielce province, sport, winter sports, biathlon, nordic skiing, combat sports, shooting sport.